

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2015 m. gruodžio 7 d.
(OR. en)

15071/15

SOC 711
EMPL 464

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: Gruodžio 7 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio

dokumento Nr.: 13766/15 SOC 643 EMPL 423

Dalykas: Socialinės ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių ekonominio ir socialinio
vystymosi veiksnių Europoje, skatinimas

- Tarybos Išvados (2015 m. gruodžio 7 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados „Socialinės ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnių Europoje, skatinimas“, kurias 2015 m. gruodžio 7 d. vykusiam 3434-ame posėdyje priėmė EPSCO taryba.

Socialinės ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnių Europoje, skatinimas

Tarybos išvados

Europos Sąjungos Taryba

PRIPAŽINDAMA, KAD:

1. Socialinė ekonomika, kuri apima daug ir labai įvairių skirtingomis nacionalinėmis ir socialinės apsaugos aplinkybėmis susiformavusių, tačiau tomis pačiomis vertybėmis besivadovaujančių organizacinių struktūrų, kurių ypatybės ir tikslai sutampa, jungia įvairias teigiamą socialinį poveikį turinčios tvarios ekonominės veiklos rūšis ir tuo pačiu užtikrina, kad prekės ir paslaugos atitiktų poreikius. Ji atlieka svarbų vaidmenį keičiantis ir vystantis šiuolaikinėms visuomenėms, socialinės apsaugos sistemoms ir ekonomikoms, tokiu būdu reikšmingai prisidedama prie ekonominės, socialinės ir žmogaus socialinės raidos visoje Europoje bei už jos ribų, ir daugelyje valstybių narių papildo šiuo metu taikomus socialinės apsaugos modelius.
2. Be to, socialinė ekonomika prisidedama siekiant kelių svarbių ES tikslų, įskaitant tikslus siekti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, aukštos kokybės užimtumo, socialinės sanglaudos, socialinių inovacijų, vietos bei regionų vystymosi ir aplinkos apsaugos. Tai taip pat svarbi priemonė, kuria prisidedama prie žmonių gerovės užtikrinimo. Dar svarbiau yra tai, kad socialinė ekonomika yra sektorius, kuris daug geriau nei kiti sektoriai atlaikė ekonomikos krizę, ir yra vis labiau pripažįstama Europos lygiu¹.
3. Per pastaruosius kelerius metus socialinė ekonomika politikoje tapo vis labiau matoma kaip sektorius, kuris yra svarbus ramstis visų pirma kalbant apie užimtumą ir socialinę sanglaudą visoje Europoje ir kuris taip pat yra svarbus siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų.

¹ CIRIEC ataskaita (2012 m.). Socialinė ekonomika Europos Sąjungoje.

4. Dar 2009 m. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje pripažįstamas svarbus socialinės ekonomikos vaidmuo įgyvendinant Lisabonos strategijos tikslus.²
5. Komisija komunikate „Kuriamas Bendrosios rinkos aktas. Siekiant labai konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos. 50 pasiūlymų, kaip pagerinti bendrą darbą, verslą ir prekybą“³ aiškiai nurodė, kad XXI amžiaus 1-asis dešimtmetis atskleidė socialinės ekonomikos srityje egzistuojant milžinišką inovacijų potencialą visoje Europoje ir už jos ribų, ir akcentavo šio sektoriaus indėlį naujoviškai sprendžiant svarbias socialines ir ekonomines problemas, kurių daug kyla dėl socialinės atskirties ir dėl visuomenės senėjimo.
6. 2014 m. Romos strategijoje⁴ nustatytos sritys, kuriose, anot įvairių subjektų, skatinusių socialinės ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnių Europoje, plitimą ir stiprinimą, reikalingi intervenciniai veiksmai.
7. Remdamiesi ilgos socialinės ekonomikos tradicijos pranašumais socialiai atsakingi verslininkai skatina pokyčius ir aktyviai dalyvauja ieškant ir įgyvendinant novatoriškus sprendimus, susijusius su svarbiomis ekonominėmis, socialinėmis ir ekologinėmis problemomis, su kuriomis šiuo metu susiduria Europos Sąjunga.
8. Socialinės ekonomikos įmonės yra įvairios organizacijos, grindžiamos žmonių pirmenybės prieš kapitalą principu; jos apima tokias organizacines struktūras kaip kooperatyvai, savidraudos įmonės, fondai ir asociacijos, taip pat naujesnių formų socialines įmones⁵, ir gali būti laikomos socialinės ir ekonominės sanglaudos priemonėmis visoje Europoje, nes jos padeda kurti pliuralistinę ir atsparią socialinės rinkos ekonomiką. Veikdamos bendrų interesų labui socialinės ekonomikos įmonės kuria darbo vietas, teikia socialiniu požiūriu novatoriškas paslaugas ir prekes, sudaro palankias socialinės įtraukties sąlygas ir skatina tvaresnę bei vietos lygiu įtvirtintą ekonomiką. Jos remiasi solidarumo ir įgalėjimo principais.

² 2009 m. vasario 19 d. Europos Parlamento rezoliucija (2008/*2250(INI)).

³ Dok. COM(2010) 608 final.

⁴ Kaip priimta 2014 m. lapkričio 18 d. pirmininkaujant Italijai.

⁵ Socialinės įmonės sąvoka turėtų būti suprantama panašiai kaip EaSI reglamente (OL L 347/238, 2013 12 20).

9. Socialinės ekonomikos įmonės yra ekonominės veiklos vykdytojai, kurių pagrindinis tikslas – kurti teigiamą socialinį poveikį. Pagal apibrėžtį socialinės ekonomikos įmonės savo didžiąją galimo pelno dalį naudoja savo pirminiams socialiniams tikslams pasiekti, o ne stengiasi gauti didesnę įmonės savininkų ir akcininkų pelną. Jų veikla pirmiausia, bet ne išimtinai, remiasi riboto pelno paskirstymo verslo modeliais, kuriuos taikant didžioji jų pertekliaus dalis vėl investuojama tolesniam veiklos plėtojimui.
10. Komisijos Socialinio verslo iniciatyvoje⁶ pateiktas išsamus veiksmų planas, kuriuo remiamos socialinės inovacijos ir padedama kurti socialinėms įmonėms palankų klimatą, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis bei įvairiais suinteresuotaisiais subjektais. Šioje iniciatyvoje nustatytos trys veiksmų, kuriais iš esmės bus pakeista ir pagerinta socialinių įmonių padėtis veiklos vietoje, kryptys: galimybių gauti finansavimą gerinimas, socialinių įmonių matomumo didinimas ir teisinės aplinkos optimizavimas.
11. 2013 m. socialinių investicijų dokumentų rinkinyje⁷ valstybėms narėms buvo pateiktos veiksmingesnės ir efektyvesnės socialinės politikos gairės ir dar kartą patvirtinta, kad socialinės investicijos – tai investavimas į žmones siekiant sustiprinti žmonių įgūdžius ir gebėjimus ir padėti jiems visapusiškai dirbti bei dalyvauti socialiniame gyvenime. Tokiu metu, kai Europa susiduria su didžiuliais nedarbo, socialinės atskirties ir demografinių pokyčių sunkumais, socialinės ekonomikos įmonėms tenka svarbus vaidmuo stiprinant dabartines ir būsimas moterų bei vyrų perspektyvas visuomenėje ir darbo rinkoje.
12. Strasbūro deklaracijoje⁸ daugiau kaip 2 000 didelę socialinės ekonomikos įvairovę Europoje atstovaujančių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant politikos formuotojus, socialiniai atsakingus verslininkus ir socialinių įmonių rėmėjus, dar kartą patvirtino, kad kuriant Europos ateitį socialinės įmonės turi atlikti svarbesnį vaidmenį, tuo pačiu metu nustatant naujas idėjas ir veiksmus, kuriais būtų atskleistas jų potencialas skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą.

⁶ Dok. COM(2011) 682.

⁷ Dok. COM(2013) 83 final.

⁸ „Socialinio verslo įgalinimas kurti inovacijas, integracinį augimą ir darbo vietas“, priimta 2014 m. sausio 16–17 d.

13. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Milano deklaracijoje⁹ dėl veiksmų, kurių turi būti imamasi ES lygmeniu, pateikta pasiūlymų ir bendrų rekomendacijų dėl veiksmingos paramos, skirtos socialinių inovacijų ir socialinių investicijų politikai. Visų pirma deklaracijoje teigiama, kad pagrindinė atsakomybė užtikrinti vienodas ir visuotines galimybes piliečiams naudotis aukšto lygio socialine apsauga tenka būtent valstybei ir apskritai valdžios institucijoms, o antrinė socialinė apsauga paprastai yra papildantis pirminės ir valstybės teikiamos socialinės apsaugos priedas, o ne jos pakaitalas.
14. 2015 m. Europos Parlamento priimtoje rezoliucijoje pabrėžtas socialinio verslumo ir socialinių inovacijų vaidmuo kovojant su nedarbu¹⁰.
15. Pirmininkaujančio Liuksemburgo rengiamame veiksmų plane dėl socialinės ekonomikos įmonių skatinimo Europoje¹¹ dėmesys visų pirma skiriamas socialinės ekonomikos įmonių plėtrai ir tuo pačiu metu akcentuojama visapusiškos „ekosistemos“ svarba Europos socialinei ekonomikai. Ypač akcentuojama tai, kad reikia kurti adekvačią finansinę ekosistemą, kuria būtų galima veiksmingai remti socialines inovacijas.
16. Vis daugiau tarptautiniu mastu diskutuojama apie socialinės ir solidariosios ekonomikos plėtrą ir tokios diskusijos galėtų padėti parengti 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkę.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

⁹ „Inovacijų skatinimas siekiant geresnių socialinių rezultatų“ (2014 m. spalio 23 d. priimta Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto).

¹⁰ 2015 m. liepos 30 d. Europos Parlamento rezoliucija (2014/*2236(INI)).

¹¹ Planuojama priimti 2015 m. gruodžio 4 d. prieš gruodžio mėn. vyksiantį EPSCO tarybos posėdį.

17. Nustatyti, įgyvendinti ir toliau plėtoti, jei reikia, Europos, nacionalines, regionų ir (arba) vietos strategijas ir programas, skirtas socialinei ekonomikai, socialiniam verslumui ir socialinėms inovacijoms stiprinti. Įvairios strategijos ir programos turėtų būti grindžiamos konstruktyviu Europos, nacionalinių, regionų ir (arba) vietos valdžios institucijų ir visų susijusių suinteresuotųjų subjektų dialogu.

Informuotumo, pripažinimo ir švietimo srityje:

18. Didinti socialinės ekonomikos matomumą, atitinkamais atvejais plėtojant partnerystes, kad būtų užtikrintos pakankamos politikai formuoti reikalingos žinios ir labiau pripažįstama atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant socialinės ekonomikos įmones, vykdoma veikla ir jų daromas poveikis visuomenei.
19. Dėti pastangas toliau fiksuojant veiksmingą socialinės ekonomikos poveikį pagrindiniams makroekonominiams suvestiniams rodikliams. Kadangi visos politikos sritys turėtų būti grindžiamos faktais, Eurostatas ir nacionalinės statistikos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę savo atitinkamoje statistikos sistemoje sukurti ir naudoti palydovines sąskaitas, kuriomis būtų siekiama nustatyti, kaip socialinė ekonomika realiai prisideda prie ekonomikos augimo ir socialinės sanglaudos Europos Sąjungoje.
20. Apsvarstyti, kaip būtų galima geriausiai stebėti socialinių inovacijų srityje daromą pažangą, naudojant esamus socialinius rodiklius, grindžiamus aktyvumo skatinimu, įgalėjimu ir bendruomenės dalyvavimu, remiantis Socialinės apsaugos komitetui pateiktomis atitinkamomis strateginėmis ataskaitomis.
21. Atitinkamais atvejais, visų pirma šalyse, kuriose socialinė ekonomika vis dar nepakankamai išvystyta, skatinti gebėjimų stiprinimo iniciatyvas siekiant plėsti politikos formuotojų, valstybės tarnautojų ir specialistų žinias ir didinti jų informuotumą apie socialinės ekonomikos ir socialinės ekonomikos įmonių būdingus ypatumus ir apie Europos, nacionaliniu ir vietos lygiais esamas galimybes. Šiomis aplinkybėmis taip pat svarbu naudotis skaitmeniniais įgūdžiais ir skaitmeniniu raštingumu.

22. Toliau plėtoti ir padėti skleisti žinias ir patirtį, susijusias su socialinės ekonomikos įmonėmis, šalinant galimas dirbtines kliūtis ir remiant masto ekonomijos įgyvendinimą, pavyzdžiui, pasitelkus nacionalinius ir Europos tinklus. Be to, turėtų būti toliau stiprinami veiksmingi tinklai ir skatinama keistis patirtimi su išsivysčiusiomis ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis.
23. Atitinkamais atvejais skirti daug dėmesio tam, kad būtų plėtojami veiksmingi jaunimo įtraukimo į socialinę ekonomiką būdai ir jie būtų įgyvendinami, pavyzdžiui, skatinant į visų lygių švietimo ir mokymo programas ir veiklą įtraukti su socialine ekonomika susijusias temas. Šioje srityje dirbančios socialinės ekonomikos įmonės ir organizacijos turėtų būti raginamos naudotis pagal programą „Erasmus+“ ir kitas programas teikiamomis stažuočių visoje Europoje galimybėmis, kad ugdant jaunimo gebėjimus ir plėtojant žinias jiems būtų suteikta galimybė ugdyti konkrečius gebėjimus bei kompetencijas ir jie galėtų geriau suprasti socialinę ekonomiką.

Socialinių inovacijų srityje:

24. Sistemingiau skatinti įtraukti socialines inovacijas į Europos ir nacionalines darbotvarkes siekiant geresnių socialinių rezultatų, geriau susiejant įvairias politikos sritis, pirmenybę teikiant integruotam požiūriui ir skatinant atitinkamų suinteresuotųjų subjektų platesnio masto partnerystes. Be to, dėl taip plėtojamos politikos turėtų būti įgalinti pavieniai naudos gavėjai ir vietos bendruomenės ir turėtų būti įgyvendintas lyčių aspekto integravimo principas, įskaitant poveikio lytims vertinimą. Komisija ir valstybės narės turėtų siekti, kad tokios svarbios politikos sritys ir priemonės kaip ES programa „Horizontas 2020“, struktūriniai fondai ir geresnio reglamentavimo politikos iniciatyvos būtų veiksmingai taikomos siekiant remti socialines inovacijas ir socialinės ekonomikos įmones.
25. Toliau plėtoti socialinės ekonomikos įmonėms tinkamą ekosistemą ES ir valstybių narių lygiu, kad būtų atskleistas visas jų kaip socialinių inovacijų katalizatoriaus potencialas. Taip pat daug dėmesio skirti socialinių įmonių centrų, inkubatorių, akceleratorių ir kitų plėtros mechanizmų plėtojimui.

26. Europos Komisija, nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos atitinkamais atvejais turėtų atidžiai stebėti naujų socialinių inovacijų partnerysčių poveikį, perkeliamumą ir indėlį, pripažindamos ir remdamos atitinkamus suinteresuotųjų subjektų vaidmenis kuriant ir įgyvendinant novatoriškus sprendimus socialinėje srityje.

Reglamentavimo aplinkos srityje:

27. Pripažinti, kad atskleidžiant socialinės ekonomikos įmonių potencialą ir maksimaliai didinant jų teigiamą socialinį poveikį ekonomikos augimo ir užimtumo kontekste yra svarbios tvirtos ir visapusiškos teisinės sistemos.
28. Atitinkamais atvejais formuoti konkrečią nacionalines aplinkybes atitinkančią politiką, visų pirma siekiant visiškai išnaudoti vietos socialinės ekonomikos įmonių išteklius ir įvairovę. Valstybės narės galėtų parengti savo reglamentavimo priemones, atsižvelgdamos į konkrečius vietos socialinės ekonomikos įmonių reikalavimus.
29. Atitinkamais atvejais rengti nacionalines aplinkybes atitinkančias skatinamąsias priemones siekiant remti socialinės ekonomikos įmonių plėtrą visuose jų gyvavimo ciklo etapuose.
30. Atsižvelgti į galimybes, kurios pagal naujas viešojo pirkimo direktyvas yra sudarytos socialinės ekonomikos įmonėms, ir skatinti, kad Europos, nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, taip pat socialinės ekonomikos įmonės būtų informuotos apie šias galimybes.
31. Remti sąžiningą ir įprastą socialinės ekonomikos įmonių ir labiau tradicinių, pelno siekiančių įmonių bendradarbiavimą, pavyzdžiui, tradicinėse bendrovėse skatinti vidaus verslumo (angl. *intra-preneurship*) iniciatyvas plėtoti socialines pradedančiąsias įmones. Be viešojo pirkimo, būtų galima teikti konkrečią paramą konstruktyviems ir tvariems privačiojo pirkimo santykiams plėtoti.

Galimybių gauti finansavimą srityje:

32. Išanalizuoti, kurios finansinės priemonės yra tinkamiausios, ir remti jų platinimą visais lygiais, kad būtų sukurta visapusiška finansinė ekosistema ir socialinės ekonomikos įmonės galėtų plėstis ir augti.
33. Sudaryti galimybę gauti informaciją, taip pat teikti ir skelbti informaciją, atitinkamais atvejais plėtojant partnerystes, apie socialinės ekonomikos įmonių finansavimo galimybes. Atitinkamais atvejais supaprastinti organizacinius ir administracinius reikalavimus, kad naujai įsteigtos socialinės ekonomikos įmonės galėtų pradėti savo veiklą.
34. Apsvarstyti poreikį sukurti ir išplėtoti konkrečias garantijų sistemas, kuriomis būtų mažinamas didelis investuotojų nenoras rizikuoti, tenkinami sektoriaus ilgalaikio kapitalo poreikiai ir remiamos esamos socialinės ekonomikos įmonės bei socialinėje srityje naujoves diegiančios pradedančiosios įmonės. Atsižvelgti į tai, kad socialiai atsakingi investuotojai, remdami socialinės ekonomikos įmones, gali būti pasiruošę gauti mažesnę savo investicijų grąžą, nes jie vertina ne tik finansinę grąžą, bet ir socialinį poveikį, su sąlyga, kad veiktų tinkami instituciniai mechanizmai, skirti jų numanomai rizikai sumažinti.
35. Aktyviai naudoti tokias ES priemones kaip ESI fondai, EaSI programa ir programa „Horizontas 2020“ siekiant didinti atitinkamų tarpininkų investavimo pajėgumus ir socialinės ekonomikos įmonių pasirengimą investicijoms.
36. Raginti sutelkti privačius išteklius į nuosavą kapitalą arba kvazinuosavą kapitalą kaip socialinės ekonomikos įmonių augimo skatinimo priemonę.
37. Atitinkamais atvejais remti novatoriškų ir patikimų įmonių kūrimą, be kita ko, pasitelkiant darbuotojų vykdomo įmonių išpirkimo modelius.

PRAŠO KOMISIJOS:

38. Atliekant strategijos „Europa 2020“ peržiūrą atsižvelgti į socialinės ekonomikos, socialinių inovacijų ir socialinių investicijų politiką.
39. Remti socialinės ekonomikos augimą Europoje skleidžiant gerosios praktikos pavyzdžius ir skatinant gebėjimų stiprinimą pasitelkus dalijimąsi praktine patirtimi.
40. Skatinti ir remti socialinę ekonomiką nacionalinių ir vietos valdžios institucijų atžvilgiu šalyse, kuriose nedarbo lygis, ypač jaunimo, moterų ir pažeidžiamų grupių nedarbo lygis, yra didelis.
41. Remti konkrečius pasiūlymus diegti tarpusavio vertinimą socialinės ekonomikos ir socialinio verslumo politikos ir priemonių srityje. Tarpusavio vertinimai galėtų padėti valstybėms narėms keistis patirtimi ir skatinti vadovautis geriausios praktikos pavyzdžiais, be kita ko, atitinkamais atvejais susijusiais su nacionaliniais veiksmų planais, kuriais remiama socialinė ekonomika, visada atsižvelgiant į nacionalinius ypatumus.

RAGINA SOCIALINĖS EKONOMIKOS ĮMONES IR SOCIALIAI ATSAKINGUS VERSLININKUS:

42. Aktyviai prisidėti prie Europos masto politikos ir strategijų formavimo propaguojant savo veiklos sektorių. Socialinės ekonomikos įmonės ir socialiai atsakingi verslininkai turėtų patys imtis daugiau iniciatyvos informuotumui apie savo sektorių bei jo poveikį ir jo matomumui didinti, taip pat tiesioginiam tarpusavio bendradarbiavimui, bendradarbiavimui su valdžios institucijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais plėtoti.
43. Sutelkti dėmesį į socialinius tikslus formuojant tinkamą įmonės kultūrą ir taikant tinkamus metodus, toliau didinant atstovavimą moterims ir jaunimui valdymo struktūrose, pirmenybę teikiant inovacijų ir eksperimentavimo procesui ir puoselėjant vertinimo kultūrą.